

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор Державного науково-
методичного центру змісту культурно-
мистецької освіти

М. М. Бриль

2020 р.

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ЗМІСТУ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

100 ПЕРШИХ КРОКІВ ДО МАЙСТЕРНОСТІ

Збірка етюдів для скрипалів

*елементарний підрівень
початкової мистецької освіти*

Укладачі:

Р. І. Годевич

викладач Черкаської дитячої школи мистецтв, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, заслужений діяч мистецтв України

Р. О. Бучацька

викладач Калуської дитячої музичної школи, спеціаліст вищої категорії, старший викладач

Рецензенти:

С. А. Крещенський

завідувач навчальною практикою, голова циклової комісії «Струнні інструменти» Івано-Франківського музичного училища ім. Д. Січинського, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Л. П. Бакланова

викладач циклової комісії «Оркестрові струнні інструменти» Житомирського музичного фахового коледжу ім. В. С. Косенко, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Відповідальна
за випуск

А. Г. Полещук

Рекомендовано

на засіданні навчально-методичної ради
Черкаської дитячої школи мистецтв
(протокол № 05 від 22 червня 2020 р.)

© Годевич Р. І., Бучацька Р. О., 2020 р.

© Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти, 2020 р.

Передмова

Технічний розвиток - важлива складова гармонійного формування музиканта. З величезного розмаїття існуючої літератури кожен педагог обирає найбільш раціональний, на його думку, матеріал.

В даному збірнику, на основі власних практичних напрацювань, пропонується один із варіантів доцільного планування етюдного матеріалу. «100 перших кроків до майстерності» - збірник для скрипалів-початківців. Етюди в ньому згруповані за видами техніки по принципу поступового ускладнення в кожній групі.

Загалом в збірнику запропоновано етюди на вивчення найбільш поширених штрихів : деташе (в різних частинах смичка), легато на одній та різних струнах, мартле, підготовку до виконання сотіє та спікато, поєднання симетричних та несиметричних штрихів, використання елементів арпеджіо в етюдах, а також містить матеріал для роботи над хроматизмами, переходами в позиції, з'єднанням струн, освоєнням подвійних нот. Корисно поєднувати вивчення етюдів на різні види техніки.

На фоні формування раціональних постановочних навичок слід систематично і послідовно виховувати в учня вміння видобувати красивий, якісний звук. Цій меті служитимуть етюди з розділу «ДЕТАШЕ». Їх вивчення спрямоване на розвиток вміння володіти як цілим смичком, так і його частинами. Розділ включає також комбінацію нот «легато-окремо», що допоможе учням отримати відчуття середини смичка, вміння розподіляти волос та слідкувати за рівністю звучання.

В розділі «**НЕСИМЕТРИЧНІ ШТРИХИ**» передбачається робота над доцільним розподілом смичка (в залежності від тривалості та кількості нот на один рух) та вмінням змінювати швидкість руху смичка.

Розділ «**БІГЛІСТЬ, АРПЕДЖІАТО, ПІДГОТОВКА ДО ТРЕЛІ**» включає етюди на виконання нот легато спочатку на одній, а потім і на всіх струнах. Крім плавного руху смичка та точного його розподілу, слід неодмінно вимагати від учнів затримки пальців лівої руки при з'єднанні струн та при виконанні трелеподібних послідовностей.

В роботі над **ХРОМАТИЗМАМИ** слід домагатись від учня вільності пальця, що здійснює посування. Рух його має бути чіткий, але плавний і легкий.

Штрих **МАРТЛЕ** вимагає швидкого та легкого ведення смичка по струні з акцентом на початку та паузою між звуками. Його можна

виконувати повільно (цілим смичком) або швидко (верхньою половиною). Починати вивчення мартле слід з маркато.

Розділ «**ПЕРЕХОДИ В ПОЗИЦІЮ**» знайомить учнів з третьою та другою позиціями, а потім з поєднанням виконання в різних позиціях. Слід стежити за звуженням відстані між пальцями при переході у вищі позиції, плавністю рухів руки та легким ковзанням пальців.

СТАКАТО слід починати вивчати відносно широким штрихом, поступово вкорочуючи його та прискорюючи темп.

Підготовку до **СОТІ ЙЄ** варто починати з виконання короткого детаşe середньою частиною смичка при вільності кистевого суглоба. В міру полегшення рухів правої руки та зміцнення вправності лівої, смичок буде ледь підстрибувати. Сотіє та спікато спочатку грають «лежачим» смичком, а згодом натиск на тростину зменшують.

ПОДВІЙНІ НОТИ вимагають рівномірного прилягання волосу до обох струн, узгодження швидкості ведення смичка з силою натискання та підготовки пальців лівої руки.

В роботі над нотним матеріалом також передбачається штрихова та ритмічна варіативність, гра в різних частинах смичка (як детаşe, так і маркато, мартле, пунктирних штрихів). Це покращить сприйняття матеріалу і сприятиме більшій художній виразності виконання.

Розуміння загальних закономірностей при освоєнні технічного матеріалу повинно допомогти учасникам педагогічного процесу обирати найоптимальніші шляхи подолання виконавських труднощів.

Поданий репертуарний збірник може доповнити арсенал педагогічних засобів в освоєнні технічних прийомів та бути в пригоді викладачам по класу скрипки елементарного підрівня початкових мистецьких навчальних закладів, включаючи студії педпрактики музичних коледжів.

ДЕТАШЕ

1

Г. ФЕСЕНКО

Musical score for exercise 1, consisting of four staves. The first staff is in treble clef with a common time signature (C) and contains a sequence of chords with accents (v) above them. The second and fourth staves are in treble clef and contain a melodic line with slurs. The third staff is in bass clef and contains a bass line with slurs.

2

К. РОДИОНОВ

Помірно

Musical score for exercise 2, consisting of one staff in treble clef with a 3/4 time signature. It begins with a dynamic marking of *(mf)* and a tempo marking of *Ц.* (Moderato). The melody features slurs and accents (v) above notes.

Стримано

3

К. РОДИОНОВ

Musical score for exercise 3, consisting of two staves in treble clef with a 3/4 time signature. It begins with a dynamic marking of *(mf)* and a tempo marking of *Ц.* (Moderato). The first staff contains a melodic line with slurs and accents (v) above notes. The second staff contains a bass line with slurs and accents (v) above notes.

Помірно

4

К. РОДИОНОВ

Musical score for exercise 4, consisting of one staff in treble clef with a 3/4 time signature. It begins with a dynamic marking of *(mf)* and a tempo marking of *Ц.* (Moderato). The melody features slurs and accents (v) above notes.

Помірно

ля сі до ре мі мі ре до сі ля

Помірно

6

К. РОДІОНОВ

7

Н. БАКЛАНОВА

Не поспішаючи

8

К. РОДІОНОВ

Спокійно

9

К. РОДІОНОВ

Помірно

Рухливо

10

О. ЯНЬШИНОВ

mf

11

Н. БАКЛАНОВА

У спокійному темпі

mf *p* *Кінець*

mf *p* *Спочатку до слова Кінець*

12

К. РОДІОНОВ

Спокійно

mf

13

М. КОРРЕТ

Досить швидко

f Ц. 0 V Ц. V Ц. Ц. B. K. K. B. K. K.

Ц. 0 Ц. V Ц. Ц. B. K. K.

Ц. Ц. 4 Ц. B. K. B. K.

Musical score for exercise 14, consisting of two staves. The first staff contains a melodic line with various fingering and articulation markings: Ц. 0, V, Ц. V, Ц., Ц., and Ц. Below the staff, there are markings for bowing or breath: В. К., К., В. К., and К. The second staff continues the melodic line with a 4-finger fingering and a Ц. 0 marking.

Рішуче

14

Н. БАКЛАНОВА

Musical score for exercise 15, consisting of five staves. The first staff has a dynamic marking of *f* and includes markings Ц. П, Ц., 0, 0, and Н. П. The subsequent staves continue the melodic and harmonic development with various fingering and articulation markings.

Співучо

15

М. ГАРЛИЦЬКИЙ

Musical score for exercise 16, consisting of three staves. The first staff has a dynamic marking of *p* and includes a *mf* marking at the end. The second and third staves continue the melodic line with various fingering and articulation markings, including *p* and *mf* dynamics.

Помірно швидко

First system of musical notation. It consists of three staves: a single treble clef staff at the top, and a grand staff (treble and bass clefs) below. The key signature has two sharps (F# and C#). The first staff contains a melodic line with eighth and sixteenth notes. The grand staff contains a piano accompaniment with chords and moving lines in both hands.

Second system of musical notation, continuing the piece. It follows the same three-staff structure as the first system, with a treble clef staff and a grand staff. The melodic line continues with eighth notes, and the piano accompaniment features chords and moving lines.

Third system of musical notation, continuing the piece. It follows the same three-staff structure. The melodic line continues with eighth notes, and the piano accompaniment features chords and moving lines.

19

Н. БАКЛАНОВА

Fourth system of musical notation, continuing the piece. It follows the same three-staff structure. The first staff has a melodic line with eighth notes. The grand staff has a piano accompaniment with chords and moving lines. Dynamic markings *mf* and *p* are present.

System 1: Treble clef with a key signature of one sharp (F#). The melody consists of eighth notes. The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and a bass line of eighth notes in the left hand. The system concludes with a double bar line and a repeat sign.

System 2: Treble clef with a key signature of one sharp (F#). The melody continues with eighth notes. The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and a bass line of eighth notes in the left hand. The system concludes with a double bar line and a repeat sign.

System 3: Treble clef with a key signature of one sharp (F#). The melody continues with eighth notes. The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and a bass line of eighth notes in the left hand. The system concludes with a double bar line and a repeat sign.

System 4: Treble clef with a key signature of one sharp (F#). The melody continues with eighth notes. The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and a bass line of eighth notes in the left hand. The system concludes with a double bar line and a repeat sign.

System 5: Treble clef with a key signature of one sharp (F#). The melody continues with eighth notes. The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and a bass line of eighth notes in the left hand. The system concludes with a double bar line and a repeat sign.

First system of musical notation. It consists of three staves: a single treble clef staff at the top, and a grand staff (treble and bass clefs) below. The key signature has two sharps (F# and C#). The first staff contains a melodic line with slurs and repeat signs. The grand staff contains piano accompaniment, starting with a dynamic marking 'p' in the treble clef. The bass clef part features a simple harmonic accompaniment.

Second system of musical notation, continuing the piece. It follows the same three-staff layout. The melodic line in the top staff continues with similar phrasing. The piano accompaniment in the grand staff includes chords and moving lines in both hands.

Third system of musical notation. The melodic line in the top staff shows some chromatic movement. The piano accompaniment in the grand staff features more complex textures, including slurs and repeated rhythmic patterns.

Fourth system of musical notation, the final system on this page. The melodic line concludes with a final cadence. The piano accompaniment provides a solid harmonic foundation throughout.

У помірному темпі

21

Н. БАКЛАНОВА

Штрихові варіанти

1 3 5 7 9 11 13
2 4 6 8 10 12

f

Помірно

mf

f

Доволі швидко

НЕСИМЕТРИЧНІ ШТРИХИ

25

Т. ЗАХАР'ІНА

Помірно

26

Ю. СУЛІМОВ

Не поспішаючи

Рішуче

(mf)

Ц. В. К. Ц. Ц. В. К. В. П. Ц. К. Ц. В. К. Ц.

Помірно

(mf)

В. П. Ц.

Помірно

В. П. В. К. В. П. С.

Помірно

В. П. Ц. Н. П. Ц. В. П. С.

Прискорено

Швидко

p
cresc.
f
pp

БІГІСТЬ, АРПЕДЖІАТО, ПІДГОТОВКА ДО ТРЕЛІ

33

Ю. СУЛІМОВ

Помірно

mf
f

Помірно

34

К. РОДІОНОВ

Помірно

35

Є. ГНЕСІНА-ВІТАЧЕК

Помірно

36

А. КОМАРОВСЬКИЙ

Жваво

37

О. ЯНЬШИНОВ

38

А. ГРИГОРЯН

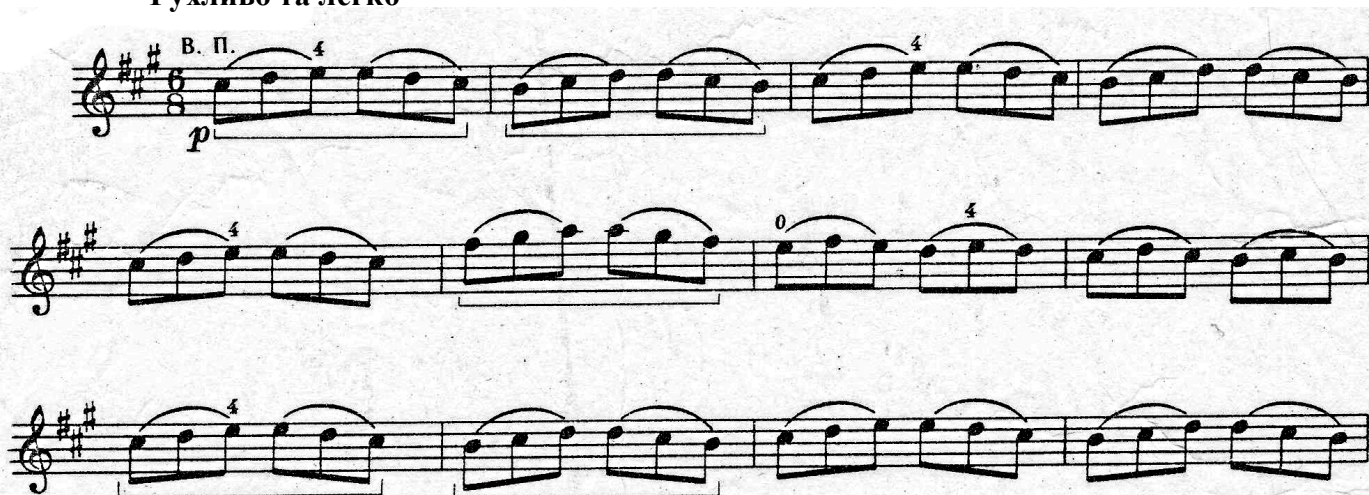
Рухливо

39

Ш. ДАНКЛЯ

Рухливо та легко

40

Н. БАКЛАНОВА

Помірно

Кінець

Повторити спочатку до слова кінець

Помірно

41

Є. ГНЕСІНА-ВІТАЧЕК

Доволі швидко

42

А. КОМАРОВСЬКИЙ

43

Ф. ВОЛЬФАРТ

Помірно

44

Ш. БЕРІО

Помірно швидко

41

42

43

44

45

mp

mf

mp

cresc.

f

f

45

P. CITT

Помірно

46

47

48

49

50

mf

f

46

Г. КАЙЗЕР

Швидко

p *cresc.* *dim.* *p* *dim.*
p *cresc.* *f* *dim.*
p *cresc.* *rit.* *mf*
dim. *p* *p*
p *cresc.* *dim.*
p *cresc.* *fp*
p *f* *ff*

47

К. МОСТРАС

Помірно швидко

mf
p

4

mf

f

poco a poco dim.

p

48

А. КОМАРОВСКИЙ

Швидко

p

cresc.

dim.

Musical score for guitar, page 49. The score is in D major (two sharps) and consists of six staves. The first five staves feature continuous sixteenth-note patterns with various fingering techniques, including natural harmonics (marked '0') and four-finger chords (marked '4'). The sixth staff concludes with a 'pizz.' (pizzicato) instruction and a 'pp' (pianissimo) dynamic marking.

49

О. ТА М. ЯНЬШИНОВИ

Стримано

Musical score for guitar, page 30. The score is in D major (two sharps) and consists of three staves. The first staff begins with a 'p' (piano) dynamic marking. The music features sixteenth-note patterns with various fingering techniques, including natural harmonics (marked '0') and one-finger (marked '1'), three-finger (marked '3'), and four-finger (marked '4') chords.

A system of six musical staves, each with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The music is written in a complex, rhythmic style, likely for a guitar or piano. The notation includes many beamed sixteenth and thirty-second notes, often with slurs. Fingerings are indicated by numbers 0-4. A dynamic marking 'p' (piano) is present at the bottom of the system.

A system of two musical staves, each with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The music continues with complex rhythmic patterns, including beamed sixteenth and thirty-second notes. A dynamic marking 'f' (forte) is present at the bottom of the system.

Пожвавлено

Musical score for "Пожвавлено" (Pozhvaleno) by F. Wolfart and A. Shponer. The score is written for a single melodic line in G major (one sharp) and 3/4 time. It consists of ten staves of music.

The score includes various dynamics and technical markings:

- Staff 1: *mf* (mezzo-forte), starting with a triplet of eighth notes.
- Staff 2: *p* (piano), featuring a slur over a group of notes.
- Staff 3: *p* (piano), with a slur and a fermata over a group of notes.
- Staff 4: *p* (piano), with a slur and a fermata over a group of notes.
- Staff 5: *p* (piano), with a slur and a fermata over a group of notes.
- Staff 6: *f* (forte), with a slur and a fermata over a group of notes.
- Staff 7: *p* (piano), with a slur and a fermata over a group of notes.
- Staff 8: *f* (forte), with a slur and a fermata over a group of notes.
- Staff 9: *f* (forte), with a slur and a fermata over a group of notes.
- Staff 10: *f* (forte), ending with a double bar line and repeat dots.

The score is characterized by frequent slurs, accents, and fingerings (0, 1, 2, 3, 4) indicating specific techniques for playing the notes.

Жваво

mf
cresc.
 (2-й раз - poco rit.)
 Кінець *p*
cresc.
f
mf
 спочатку до слова "Кінець"

Ритмічні варіанти:

1) 2) 3)

This block contains three rhythmic patterns labeled 1), 2), and 3). Each pattern is written on a single staff in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). Pattern 1) consists of a continuous eighth-note sequence. Pattern 2) features eighth-note groups with rests. Pattern 3) is a more complex eighth-note sequence.

Доволі швидко

p

f

This section contains the main musical score for the piece 'Доволі швидко'. It consists of ten staves of music in treble clef, one sharp key signature, and common time. The tempo is marked 'Доволі швидко'. The score begins with a piano (*p*) dynamic and later features a forte (*f*) dynamic. The music is characterized by intricate eighth-note patterns, often grouped with slurs and accents. There are several measures with a '4' above them, likely indicating a four-measure rest or a specific rhythmic grouping. The piece concludes with a final flourish.

Варіант 1

Не поспішаючи

Кінець

sf *v* *sf* *sf* *rit.*

Повторити спочатку до слова "Кінець"

Швидко

mp

This page of musical notation is for guitar, written in G major (one sharp). It consists of 14 staves of music. The notation is dense with sixteenth-note runs and triplets. Key features include:

- Staff 1:** Starts with a triplet of eighth notes, followed by a quarter rest, then a forte (*f*) dynamic marking.
- Staff 2:** Continues with sixteenth-note patterns.
- Staff 3:** Features a triplet of eighth notes and a dynamic marking of *p* (piano).
- Staff 4:** Includes a triplet of eighth notes and a dynamic marking of *mf* (mezzo-forte).
- Staff 5:** Shows a dynamic marking of *p* (piano).
- Staff 6:** Continues with sixteenth-note runs.
- Staff 7:** Includes a dynamic marking of *p* (piano).
- Staff 8:** Features a dynamic marking of *dolce* (dolce).
- Staff 9:** Includes a dynamic marking of *p* (piano).
- Staff 10:** Continues with sixteenth-note runs.
- Staff 11:** Includes a dynamic marking of *pp* (pianissimo).
- Staff 12:** Ends with a final cadence.

ХРОМАТИЗМИ

Помірно

55

Є. ГНЕСІНА-ВІТАЧЕК

Помірно

56

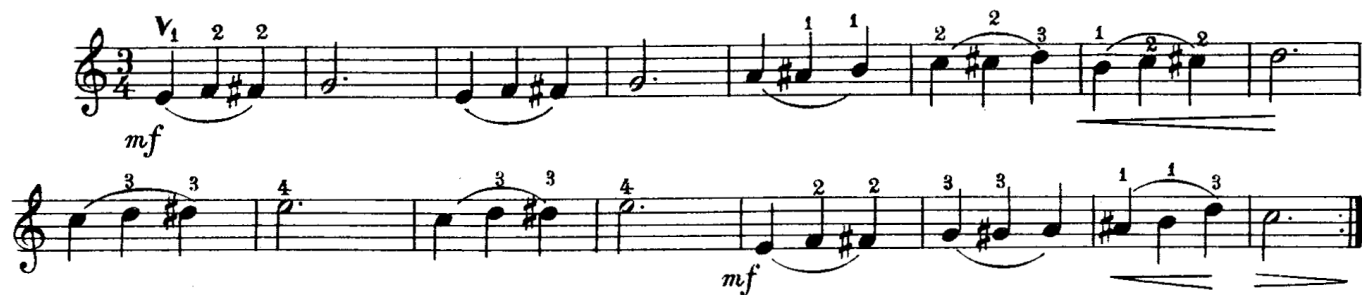
Є. ГНЕСІНА-ВІТАЧЕК

Помірно

57

Т. ЗАХАР'ІНА

58

Ф. ВОЛЬФАРТ

A musical score consisting of ten staves of music. The notation includes various rhythmic values, slurs, and fingerings (numbers 0-4). The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, often grouped in pairs or fours.

59

Д.ЛЕКГЕР

Пожвавлено

A musical score for two staves. The top staff begins with a piano (*p*) dynamic marking and contains several triplet markings (the number 3) over groups of notes. The bottom staff continues the melodic line with similar rhythmic patterns and slurs.

mf

МАРТЛЕ

61

К. РОДИОНОВ

Помірно

1) С. 2) В. П. 3) Ц.

(mf)

4

0

4

Detailed description: This is the first system of musical notation for exercise 61. It consists of two staves in treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#) and a 4/4 time signature. The first staff contains a sequence of notes with accents (>) and dynamic markings. It includes fingering numbers 4 and 0. Below the staff, there are three numbered options: 1) С., 2) В. П., and 3) Ц. The second staff continues the melody with a natural sign (0) and a fingering number 4.

62

С. ГНЕСІНА-ВИТАЧЕК

Помірно

1) С. 2) В. П. 3) Ц.

f

4

4

0

4

Detailed description: This is the first system of musical notation for exercise 62. It consists of two staves in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature. The first staff contains notes with accents (>) and dynamic markings. It includes fingering numbers 4 and 0. Below the staff, there are three numbered options: 1) С., 2) В. П., and 3) Ц. The second staff continues the melody with a natural sign (0) and a fingering number 4.

63

А. КОМАРОВСЬКИЙ

Рішуче

1) С. 2) В. П. 3) Ц.

f

4

0

1

0

4

0

4

0

1

0

4

0

4

0

1

0

4

0

3

Detailed description: This is the first system of musical notation for exercise 63. It consists of five staves in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature. The first staff contains notes with accents (>) and dynamic markings. It includes fingering numbers 4, 0, 1, 0, 4, and 0. Below the staff, there are three numbered options: 1) С., 2) В. П., and 3) Ц. The subsequent staves continue the melody with various fingering numbers (4, 0, 1, 0, 4, 0, 3) and include slurs and ties.

Помірно

mf 1) С. 2) В. П. 3) Ц.

Повільно

mf

Рішуче

mf

1
3

2
V 3
1
3
3

Fine *mp*

(b)
3
2 3
1
3
(4-4)

3
2
(-3)
V 0
Da capo al Fine

67

К. ТАХТАДЖІЄВ

Швидко

mf

4 0

4 1

f *p*

f

4 4

1 4 0 4 0

dim.

2 2 3 4 0   2 3 4   0 1 1   2 2 3 4 0 1 1 2 2

p   *cresc.*

f

p   *cresc.*

mf   (4)

(3)

(3)

ПЕРЕХОДИ

68

Ю. СУЛІМОВ

Помірно співуче

Ц. 1   1   Н. П. 4   Ц. В. П. Ц. 1

mf

1   4   0   2

1   0   1

1   0   3

Рішуче

69

А. КОМАРОВСЬКИЙ

Помірно

70

А. КОМАРОВСЬКИЙ

3 3 0 3 2 2 2 0 3 1 0 4 3 2 rit. 2 0

a tempo

p

1 1 0 2 2 0 3 3 4 4 0

1 1 4 0 2 2 3 0 3 3 2 rit.

71

А. КОМАРОВСЬКИЙ

Помірно

1 2 3 4

mf

72

А. КОМАРОВСЬКИЙ

3 рухом

mp

1 1 2 1

2 1 2

2 3 4 3 1 3 1 3

4 4 3 3 0 4 4 0

2 2 2 3 1 0 0

rit. a tempo

cresc. mf

1 2 0 1

2 0 0 3 4 1

mf 3 4

3 1 2 4

V V V V

Помірно

73

М. ГАРЛИЦЬКИЙ

mf

1 3 1

1

2 1 0 1

3 1

0 1 0 3

1 3 1

Пожвалено

The musical score for "Пожвалено" is written in G major (one sharp) and 2/4 time. It consists of eight staves of music. The first staff begins with a *mf* dynamic and includes a bracketed section with a *p* dynamic. The second staff features a *mf* dynamic. The third staff continues with various dynamics. The fourth staff has a *mf* dynamic. The fifth staff starts with a *p* dynamic. The sixth staff begins with a *f* dynamic. The seventh staff includes a *rit.* (ritardando) section followed by *a tempo* and a *mf* dynamic. The eighth staff concludes with a *f* dynamic. The score is heavily annotated with fingerings (0-4), bowings (arcs), and accents.

СТАКАТО ТА ПОЄДНАННЯ РІЗНИХ ШТРИХІВ

75

Ф. ВОЛЬФАРТ

Дуже повільно

mf

p

f

mf

p

76

Г. КАЙЗЕР

Пожвавлено

mf

p

mp

Musical score for guitar, consisting of ten staves. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, accidentals, and dynamic markings. Fingerings are indicated by numbers 1-4. Performance instructions include "calando", "a tempo", "p", "f", and "cresc. poco a poco". The music features complex rhythmic patterns and melodic lines.

77

П. ЕСЕК

Швидко та рішуче

f
cal. tempo
Presto

78

Г. КАЙЗЕР

Пожвавлено

p
cresc. *p*
mf *f* *seque*
dim. *rall.* *a tempo* *p* *cresc.*
p

cresc.

f

rr

79

П. ШОЛЫЦ

Жваво

mf

cresc.

mf

dim.

pizz.

p

80

А. КОМАРОВСЬКИЙ

Дуже швидко

p

8

p

cresc. *mf*

pizz. *p*

81

Г. КАЙЗЕР

Швидко

mp *dim.*

sf

Musical score for guitar, page 82. The score consists of ten staves of music in G major (one sharp). The time signature is 4/8. The music features various fingerings (0-4) and dynamics including *sf*, *mf*, *mp*, *p*, and *f*. Performance markings include *cresc.* and *dim.*. The notation includes slurs, accents, and breath marks.

Повільно

Musical score for guitar, page 82. The score consists of one staff of music in G major (one sharp). The time signature is 6/8. The music features fingerings (1, 2) and a dynamic marking of *mf*. The notation includes slurs and accents.

This page of musical notation consists of 12 staves of music, all in a single system. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The notation includes various rhythmic patterns, accidentals, and fingerings. The music is written in a style typical of a guitar solo or instrumental piece. The system concludes with two first endings, labeled (1) and (2).

Повільно

The first system of musical notation consists of two staves. The top staff begins with a treble clef, a common time signature, and a key signature of one sharp (F#). It contains a melodic line with various ornaments (accents, slurs) and dynamic markings including *mf*. The bottom staff continues the melody with dynamic markings *p*, *mp*, and *mf*.

Var. 1

The first variation section consists of four staves of musical notation. The top staff is marked with a treble clef, common time, and one sharp, and includes dynamic markings *mf*. The subsequent staves continue the melodic development with various slurs and ornaments.

Var. 2

The second variation section consists of four staves of musical notation. The top staff is marked with a treble clef, common time, and one sharp, and includes dynamic markings *p*. The subsequent staves continue the melodic development with various slurs and ornaments.

Var. 3

The third variation section consists of three staves of musical notation. The top staff is marked with a treble clef, common time, and one sharp, and includes dynamic markings *mf*. The subsequent staves continue the melodic development with various slurs and ornaments.

Var. 4

Var. 5 und Finale

ПОДВІЙНІ НОТИ

85

М. ГАРЛИЦЬКИЙ

Musical score for exercise 85, featuring two staves of music in G major and common time. The first staff contains a sequence of chords and single notes, with a '3' above the eighth measure. The second staff continues the sequence, ending with a '1 0' above the final measure.

86

М. ГАРЛИЦЬКИЙ

Musical score for exercise 86, featuring two staves of music in B minor and 2/4 time. The first staff contains a sequence of chords and single notes. The second staff continues the sequence, ending with a double bar line.

87

М. ГАРЛИЦЬКИЙ

Musical score for exercise 87, featuring two staves of music in B minor and common time. The first staff contains a sequence of chords and single notes. The second staff continues the sequence, ending with a double bar line.

88

М. ГАРЛИЦЬКИЙ

Musical score for exercise 88, featuring two staves of music in G major and 2/4 time. The first staff contains a sequence of chords and single notes. The second staff continues the sequence, ending with a double bar line.

89

Ю. КОНЮС

Помірно

Musical score for exercise 89, featuring one staff of music in G major and common time. The score consists of a sequence of chords and single notes, ending with a double bar line.

Musical score for piece 90, featuring four staves of music in G major. The first staff ends with "Fine". The fourth staff ends with "D.C. al Fine". The score includes various chords and melodic lines.

Помірно

90

К. ТАХТАДЖІВ

Musical score for piece 91, featuring three staves of music in G major. The first staff has markings "Н.П." and "Ц." above it. The second staff starts with "mf" and "p.". The third staff features a large slur over the final notes.

Помірно

91

У. ТІМАН

Musical score for piece 91, featuring two staves of music in G major. The second staff includes first and second endings marked "1." and "2.".

Повільно

mf

Кінець

Повторити спочатку до слова "Кінець"

Помірно

p

p.

p.

p.

Musical score for page 94, featuring five staves of music in G major. The first staff begins with a *mf* dynamic and includes fingerings (0) above the notes. The second staff features a *f* dynamic. The third staff includes a *p* dynamic and a fermata over a chord. The fourth and fifth staves conclude the piece with a *f* dynamic.

Пожвалено

Musical score for page 95, featuring five staves of music in G major. The first staff begins with a *mf* dynamic and includes fingerings (0) above the notes. The second staff features a *f* dynamic. The third staff includes a *p* dynamic. The fourth staff includes tempo markings *rit.* and *a tempo*. The fifth staff concludes with a *rit.* marking.

Помірно

Дуже помірно

Повільно

Повільніше

ВПРАВИ НА РОЗВИТОК БІГЛОСТІ

99

Г. ШРАДІК

Вправа №1

The image displays a musical exercise titled "Вправа №1" (Exercise No. 1) by G. Shradik. It consists of 12 numbered staves of music, each containing a sequence of eighth notes. The key signature is G major (one sharp) and the time signature is 2/4. The exercise is designed to develop finger dexterity and speed. Each staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The first staff starts with a whole rest followed by a series of eighth notes. The subsequent staves (2-12) each begin with a repeat sign (double bar line with two dots) and a series of eighth notes. The patterns of notes vary slightly between staves, but all are composed of eighth notes. The exercise concludes with a double bar line and repeat dots at the end of the 12th staff.

This image displays a musical score for 13 measures, numbered 13 through 25. Each measure is presented on a single staff in treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#). The notation is a continuous sequence of eighth notes, with a slur spanning the entire length of each measure. The notes in each measure are: 13: D4, E4, F#4, G4, A4, B4, C5, D5; 14: E4, F#4, G4, A4, B4, C5, D5, E5; 15: F#4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F#5; 16: G4, A4, B4, C5, D5, E5, F#5, G5; 17: A4, B4, C5, D5, E5, F#5, G5, A5; 18: B4, C5, D5, E5, F#5, G5, A5, B5; 19: C5, D5, E5, F#5, G5, A5, B5, C6; 20: D5, E5, F#5, G5, A5, B5, C6, D6; 21: E5, F#5, G5, A5, B5, C6, D6, E6; 22: F#5, G5, A5, B5, C6, D6, E6, F#6; 23: G5, A5, B5, C6, D6, E6, F#6, G6; 24: A5, B5, C6, D6, E6, F#6, G6, A6; 25: B5, C6, D6, E6, F#6, G6, A6, B6. Each measure begins with a repeat sign (two dots) and ends with a double bar line and repeat dots.

Вправа №2

The image displays a musical score for Exercise No. 2, consisting of 12 numbered staves. Each staff begins with a treble clef and a common time signature (C). The music is written in a single melodic line with various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. The key signature changes throughout the exercise, with sharps and flats appearing on different notes. Each staff concludes with a double bar line and repeat dots. Some staves include specific fingering instructions: a '1' above a note in staff 6, a '4' above a note in staff 8, and another '1' above a note in staff 7. The overall structure is a continuous sequence of 12 measures, each presented as a separate exercise.

ЗМІСТ

ДЕТАШЕ

1. Г. Фесенко	5
2. К. Родіонов	5
3. К. Родіонов	5
4. К. Родіонов	5
5. Рухасмовсь вверх	6
6. К. Родіонов	6
7. Н. Бакланова	6
8. К. Родіонов	6
9. К. Родіонов	6
10. О. Яньшинов	7
11. Н. Бакланова	7
12. К. Родіонов	7
13. М. Коррет	7
14. Н. Бакланова	8
15. М. Гарлицький	8
16. Д. Алар	9
17. О. Яньшинов	9
18. Н. Бакланова	9
19. Н. Бакланова	10
20. Н. Бакланова	12
21. Н. Бакланова	13
22. Ф. Вольфарт	14
23. О. Станко	14
24. Н. Бакланова	15

НЕСИМЕТРИЧНІ ШТРИХИ

25. Т. Захар'їна	16
26. Ю. Сулімов	16
27. Д. Компаньолі	17
28. Д. Лекгер	17
29. Г. Дулов	18
30. С. Луканюк	18
31. Ф. Вольфарт	19
32. А. Комаровський	19

БІГЛІСТЬ, АРПЕДЖІАТО, ПІДГОТОВКА ДО ТРЕЛІ

33. Ю. Сулімов	20
34. К. Родіонов	21
35. Є. Гнесіна-Вігачек	21
36. А. Комаровський	21
37. О. Яньшинов	21
38. А. Григорян	22
39. Ш. Данкля	22
40. Н. Бакланова	23
41. Є. Гнесіна-Вігачек	24
42. А. Комаровський	24
43. Ф. Вольфарт	24
44. Ш. Баріо	25
45. Р. Сітт	26
46. Г. Кайзер	27
47. К. Мострас	28
48. А. Комаровський	29
49. О. та М. Яньшинови	30
50. Ф. Вольфарт – А. Шпонер	32
51. Н. Бакланова	33
52. К. Мострас	34
53. О. Яньшинов	35
54. Ж. Мазас	36

ХРОМАТИЗМИ

55. Є. Гнесіна-Вігачек	38
56. Є. Гнесіна-Вігачек	38
57. Т. Захар'їна	38
58. Ф. Вольфарт	38
59. Д. Лекгер	39
60. Ф. Вольфарт	41

МАРТЛЕ

61. К. Родіонов	42
62. Є. Гнесіна-Вігачек	42
63. А. Комаровський	42
64. Г. Гаммель	43
65. Д. Лекгер	43
66. Ф. Вольфарт	43
67. К. Тахтаджієв	44

ПЕРЕХОДИ

68. Ю. Сулімов	45
69. А. Комаровський	46
70. А. Комаровський	46
71. А. Комаровський	47
72. А. Комаровський	47
73. М. Гарлицький	48
74. А. Комаровський	49

СТАКАТО ТА ПОЄДНАННЯ РІЗНИХ ШТРИХІВ

75. Ф. Вольфарт	50
76. Г. Кайзер	50
77. П. Ессек	52
78. Г. Кайзер	53
79. П. Шольц	54
80. А. Комаровський	54
81. Г. Кайзер	55
82. Ф. Ріс	56
83. П. Ессек	58

ПОДВІЙНІ НОТИ

84. М. Гарлицький	59
85. М. Гарлицький	60
86. М. Гарлицький	60
87. М. Гарлицький	60
88. М. Гарлицький	60
89. Ю. Конюс	60
90. К. Тахтаджієв	61
91. У. Тіман	61
92. К. Мострас	62
93. Р. Гофман	62
94. К. Тахтаджієв	63
95. К. Тахтаджієв	63
96. К. Мострас	64
97. А. Комаровський	64
98. Л. Васильєва	65
ВПРАВИ НА РОЗВИТОК БІГЛОСТІ	
99. Г. Шрадїк (Вправа №1)	66
100. Г. Шрадїк (Вправа №2)	68

У збірнику «100 перших кроків до майстерності» використані етюди з наступних видань:

- Л. Аджамова. Вибрані легкі етюди для скрипки соло (ч.2);
- Н. Бакланова. Перші уроки. Посібник для початкового навчання гри на скрипці (ч.2). М.: Радянський композитор, 1987;
- М. Гарлицький, К. Родіонов, К. Фортунатов. Вибрані етюди для скрипки, 1-3 клас ДМШ. М.: Музика, 1983;
- А. Григорян. Початкова школа гри на скрипці. М.: Радянський композитор, 1991;
- Ж.В. Мазас. Етюди (спеціальні для скрипки). Педагогічний репертуар;
- В. Стеценко, К. Тахтаджієв. Етюди для скрипки на різні види техніки, 1 клас. К.: Музична Україна, 1979;
- В. Стеценко, К. Тахтаджієв. Етюди для скрипки на різні види техніки, 2 клас. К.: Музична Україна, 1975;
- В. Стеценко, К. Тахтаджієв. Етюди для скрипки на різні види техніки, 3 клас. К.: Музична Україна, 1973;
- В. Стеценко, К. Тахтаджієв. Етюди для скрипки на різні види техніки, 4 клас. К.: Музична Україна, 1983;
- К. Тахтаджієв. Скрипка. Учбовий посібник для 2 класу ДМШ (ч.2). К.: Музична Україна, 1988;
- К. Тахтаджієв. Скрипка. Учбовий посібник для 3 класу ДМШ (ч.2). К.: Музична Україна, 1990;
- К. Тахтаджієв. Скрипка. Учбовий посібник для 4 класу ДМШ (ч.2). К.: Музична Україна, 1989;
- Г. Фесечко. Початкова школа. Навчання гри на скрипці. УЧПЕДГІЗ, 1956;
- К. Фортунатов. Юний скрипаль (вип.1). М.: Радянський композитор, 1983;
- К. Фортунатов. Юний скрипаль (вип.2). М.: Радянський композитор, 1989;
- К. Фортунатов. Альбом скрипаля. Етюди (вип.3). М.: Радянський композитор, 1989;
- К. Фортунатов. Юний скрипаль (вип.3). М.: Радянський композитор, 1989;
- С. Шальман. Я буду скрипалем. 33 бесіди з юним музикантом. Л.: Радянський композитор, 1987.
- Paul Essek. 30 Etudes speciales for violin op.30. G.H. 7442. Hug. and CO., Zurich.